

PONAŠANJE POSLOVNIH BANAKA U UNAPRED PRIPREMLJENIM PLANOVIMA ORGANIZACIJE

Branko Radulović
Pravni fakultet
Univerzitet u Beogradu

UVOD

Institut unapred pripremljenih planova reorganizacije uveden Zakonom o stečaju

Prvi planovi podneti 2010. godine

Dominantan oblik restrukturiranja korporativnih dugova u Republici Srbiji

Više od 4 milijarde EUR „restrukturirano“ kroz UPPR

Percepcija loših rezultata – „guranje problema pod tepih“

Radović & Radulović (2018) European Business Organisation Review
„UPPR - forma ispred suštine“

O

Извор: Годишњи извештај о финансијској стабилности, НБС

Ekonomija

Kako se instrument koji je trebalo da pomogne oporavku ugroženih preduzeća pretvorio u alat za nevraćanje dugova

Rešenje za loša preduzeća ili kupovina vremena

*Iako zakon nije imao tu namenu u praksi se UPPR sveo na finansijsko restrukturiranje. Bez ikakvog obraćanja pažnje šta stoji iza toga i šta treba da se promeni u poslovanju preduzeća, kažu stručnjaci

Kada je u maju prošle godine istekla zaštita od poverilaca preduzećima u restrukturiranju država je našla rešenje u "unapred pripremljenom planu reorganizacije" (UPPR).

Ekonomija

NAŠA PRIČA - Oko stotinak preduzeća podnelo plan reorganizacije, samo bankama duguju oko milijardu evra

Predstečaj potapa srpsku privredu

Iako procedura za uvođenje firme u takozvani predstečajni postupak nije nimalo jednostavna, sve više velikih dužnika spas je potražilo upravo u tom modelu odlaganja obaveza. Prava najezda zahteva za otvaranje stečaja po unapred pripremljenom planu reorganizacije (UPPR) krenula je od sredine prošle godine, a u ovom momentu pred privrednim sudovima je više od sto predmeta. Predstečaj je već pokrenut u 42 firme, sedam je odbijeno dok su preostala 54 zahteva još na razmatranju.

UVOD

Po pravilu podneti planovi nisu izvodljivi

„Tipičan“ plan predviđa

- grejs period od 1 do 2 godine
- euribor +%
- Rokove izmirenja između 5 i 8 godina
- Nema otpisa čak ni za stečajne poverioce
- Odobor poverilaca

S obzirom na grejs period i niske kamatne stope, problemi nastaju dve do tri godine nakon pravosnažnosti plana

Skorašnja promena trenda

- Otpis stečajnih poverilaca
- Niže kamatne stope
- „Bullet Repayment“

Poglavlje 22

- Nekoliko dužnika podnelo UPPR po drugi put

MOTIV ISTRAŽIVANJA

Svrha istraživanja

- Testiranje predvidljivosti glasanja za odnosno protiv podnetih planova reorganizacije

U brojnim postupcima kontrola postupka je u rukama poslovnih banaka kao razlučnih poverilaca

Odnos poslovnih banaka prema UPPR-u

- Ko je kriv?
 - „claiming culture“
- Da li se odnos bitno menja?

Preliminarni rezultati

- Istraživanje je još u toku

HIPOTEZE

1. Razlučni poveroci kod kojih je obezbeđenje > potraživanja (oversecured secured creditors) glasaju protiv – interes je da se što pre namire
 - npr. u SAD ovaj tip poverilaca podržava ubrzanu prodaju imovine ili stečajnog dužnika (odeljak 363 stečajnog zakona SAD)
 - Moguće je da su ovi poveroci indiferentni
2. Razlučni poveroci kod kojih je obezbeđenje < potraživanja (undersecured secured creditors) glasaju za – strategija čekanja na bolje tržišne okolnosti
3. I Razlučni i stečajni ????
4. Stečajni podržavaju reorganizaciju glasaju za
5. Banke u vlasništvu RS i NFI sklone bankrotstvu
 - Odgovornost i rizik
6. Male i srednje poslovne banke sklone reorganizaciji
 - Relativni značaj klijenta
7. Visina izloženosti banke utiče na sklonost ka reorganizaciji

PODACI

Lista Unapred pripremljenih planova organizacije

- Formirana na osnovu oglasa objavljenih u Službenom glasniku
- Doketi portala privrednih sudova
- Podaci APR-a. Planovi

Promenljiva o glasanju banaka na osnovu

- Rešenja (kada je ta informacija dostupna) – razlike u sadržaju
- Zapisnika sa ročišta – mnogo ujednačenije

Dva (tri) ishoda glasanja ZA, PROTIV (UZDRŽAN, NIJE GLASAO)

Ne samo usvojeni i potvrđeni planovi, već i oni kod kojih je većina poverilaca bila protiv

TRENUTNO UKLJUČENI SKORO SVI VELIKI POSTUPCI

70 postupaka

- Banini, Luka Beograd, Eraković, Jeep Commerce, Koling, Koteks, Intercoop, Beohemija, ...
- U manjim postupcima često nema banaka kao poverilaca

Za sada obuhvaćeno 152 milijarde dinara potraživanja bankarskog sektora

- Drugi poverioci nisu uzeti u obzir

Oko 800 pojedinačnih unosa,

- za određeni broj opservacija nedostaju podaci ili nije izvesno na koji način je banka glasala

PRIMER

1	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X
	Observation	Banka	BankOrigin	RS	A1	II	FF	GF	BankSize	Large	Medium	BankOwnership	State	NonbankFI	BankBankr	CrossBorder	BankID	PlanID	Cour	Case_Nr	IB	Debtor	NACE	Secd
735	734	Sberbanka	RU	0	0	0	0	0	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
736	735	Credy (KBM)	SI	0	0	0	0	0		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
737	736	EFG Eurobank	GR	0	0	0	0	1	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
738	737	VTB (Moskovska)	RU	0	0	0	0	0		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
739	738	Alpha	GR	0	0	0	0	1		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
740	739	Komercijalna	RS	1	0	0	0	0	L	1	0	S	1	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
741	740	Piraeus	GR	0	0	0	0	1		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
742	741	Intesa	IT	0	0	1	0	0	L	1	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
743	742	AOFI	RS	1	0	0	0	0		0	0	S	1	1	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
744	743	AIK	RS	1	0	0	0	0	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
745	744	Credy (KBM)	SI	0	0	0	0	0		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
746	745	Hypo-Alpe-Adria	AT	0	1	0	0	0	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
747	746	Dunav banka	RS	1	0	0	0	0		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
748	747	EFG Eurobank	GR	0	0	0	0	1	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
749	748	Komercijalna	RS	1	0	0	0	0	L	1	0	S	1	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
750	749	AIK	RS	1	0	0	0	0	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
751	750	Piraeus	GR	0	0	0	0	1		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
752	751	Sberbanka	RU	0	0	0	0	0	M	0	1	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
753	752	VTB (Moskovska)	RU	0	0	0	0	0		0	0	P	0	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		
754	753	Jubmes	RS	1	0	0	0	0		0	0	P	1	0	0	0	59	NS	1.Reo 2/2014	8071705	Metalopromet	3832		

GLASANJE

Zakon o stečaju zahteva samo absolutnu većinu od ukupnih potraživanja klase

Relativno jednostavan okvir za glasanje

Slična istraživanja bi bilo teže sprovesti u drugim zemljama

- Glasanje po glavama
- Glasanje po vrednosti potraživanja

RAZLIČITE STRATEGIJE GLASANJA

Glasanje nogama - "vote with their feet"

- Odsutni = Uzdržani = Protiv
- Druge mere aktivizma poslovnih banaka – žalbe,

"Empty voting"

- Glasačka snaga banaka ne odgovara njihovom stvarnom ekonomskom interesu
- Rizik prenet prodajom potraživanja

DETERMINANTE GLASANJA

Karakteristike poslovnih banki

- Državne vs privatne
- NFI vs poslovne banke
- U stečaju
- Veličina
- Matrica - IT, FR, AT, GR, ...
- Članstvo u odboru

Karakteristike potraživanja

- Veličina
- Obezbeđenje – hipoteka, zaloga
- Red
- % učešće u klasi
 - Hold-out

Karakteristike plana

- reprogram
- Uslovni otpis / otpust
- Grace period
- Bullet repayment
- Kamatna stopa
- Period 10-12, 13-14, 15-17

Karakteristike dužnika

- Poslovanje pre podnošenja plana
 - Tri godine – poslovni rezultat
- Sektor
- Veličina
- Grupacija
- Vlasnik

OTVORENA PITANJA I OGRANIČENJA

Autoselekcija – teorijski dužnici sa održivim poslovanjem bi trebalo da podnose UPPR-ove

- Empirijska analiza pokazuje da to nije slučaj (Radulovic, 2015)
- UPPR loše filtrira dužnike
 - Nema suštinski i statističke značajne razlike između UPPR-a i PR-a
 - Posledica visoka stopa neuspelih UPPR-ova
 - Što se grbo ...

Kvalitet podataka – procena vrednosti

- Klasifikacija potraživanja - da li su obezbeđeni (razlučni) zaista obezbeđeni u potpunosti
- Načelno, samo razlučni jedino ako je namirenje 100%
 - Mnogi razlučni su ujedno i stečajni, ali to se ne vidi u planovima, niti razlučni imaju (osim u specifičnim okolnostima) motiv da traže promenu statusa
 - Poverioci imaju motiv, ali se to ne sprovodi u praksi

Zakonitost

- U kojoj meri su planovi zakoniti, van interesa rada jer nas interesuju „otkrivene preferencije“

OSNOVNI NALAZI

Logistic regression

Number of obs	=	691
LR chi2(18)	=	88.81
Prob > chi2	=	0.0000
Pseudo R2	=	0.0932

Log likelihood = -431.86205

Nalazi

- Veličina potraživanja pozitivno utiče
- Srednje banke sklone da podržavaju plan
- NFI (FZR, AOFI) protiv
- Značajna promena ponašanja u odnosu na prvi period – blanko podrška
- Poverioci koji su ujedno i stečajni i razlučni glasaju za plan
- Hipoteka prvog reda veća verovatnoća glasanja za plan
- Strane banke – različiti rezultati

votefor	Coef.	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]
lnclaim	.11739	.0444936	2.64	0.008	.0301842 .2045959
at	-.7374339	.3452357	-2.14	0.033	-1.414083 -.0607843
it	.1041008	.3605132	0.29	0.773	-.6024921 .8106938
fr	-.1404755	.4246001	-0.33	0.741	-.9726764 .6917255
gr	-.1407666	.2915408	-0.48	0.629	-.712176 .4306428
large	-.1572333	.3077462	-0.51	0.609	-.7604048 .4459381
medium	.5954794	.2486842	2.39	0.017	.1080674 1.082891
nonbankfi	-.6601436	.3271818	-2.02	0.044	-1.301408 -.0188791
bankbankr	-.1253043	.2631137	-0.48	0.634	-.6409976 .390389
crossborder	-.640217	.6462001	-0.99	0.322	-1.906746 .626312
per1	.827557	.3562835	2.32	0.020	.1292542 1.52586
per2	.1777868	.1781549	1.00	0.318	-.1713905 .526964
ste	.127055	.2232001	0.57	0.569	-.3104091 .5645192
ob3	.0736145	.2775313	0.27	0.791	-.4703368 .6175658
razste	1.094055	.1727712	6.33	0.000	.7554298 1.432681
pledge	.3695302	.2419325	1.53	0.127	-.1046488 .8437091
mr1	.5988215	.2341878	2.56	0.011	.1398217 1.057821
grace	-.2028016	.1353377	-1.50	0.134	-.4680587 .0624555
_cons	-2.488593	.8687556	-2.86	0.004	-4.191323 -.7858637

GRANIČNI EFEKTI

Promena verovatnoće glasanja, ako se posmatrana promenljiva promeni za jednu jednicu

	Delta- method					
	dy/dx	Std. Err.	z	P> z	[95% Conf. Interval]	
l_namount	.0260953	.0105641	2.47	0.014	.00539	.0468006
mortgage	.096892	.0963185	1.01	0.314	-.0918888	.2856728
pledge	.1063542	.0729042	1.46	0.145	-.0365354	.2492438
mr1	.1114214	.0825483	1.35	0.177	-.0503704	.2732131
mr2	.0370794	.0842592	0.44	0.660	-.1280656	.2022243
secunsec	.2472887	.0417459	5.92	0.000	.1654682	.3291092
ob3	-.0787857	.091349	-0.86	0.388	-.2578265	.1002551
raz	-.0945201	.0822639	-1.15	0.251	-.2557544	.0667141
large	.028114	.0779072	0.36	0.718	-.1245813	.1808093
medium	.185941	.0612425	3.04	0.002	.0659079	.3059741
state	.0997985	.0622944	1.60	0.109	-.0222962	.2218932
nonbankfi	-.2040873	.0850035	-2.40	0.016	-.3706911	-.0374836
bankbankr	-.0672304	.0720725	-0.93	0.351	-.2084899	.0740291
at	-.1878485	.083216	-2.26	0.024	-.3509488	-.0247482
it	.0273296	.1001534	0.27	0.785	-.1689675	.2236267
fr	.0041487	.1110035	0.04	0.970	-.2134142	.2217115
y12	.28599	.0772864	3.70	0.000	.1345114	.4374686
y34	.0315582	.0433323	0.73	0.466	-.0533716	.116488

ZAKLJUČAK

Odluka o podršci plana zavisi od izloženosti banke, kvalitetakolaterala, kao i karakteristika banke u pogledu veličine, vlasništva, ...

Banke u Srbiji su dominantan izvor finansiranja koji ima presudnu ulogu u pogledu podrške planu.

U prvom periodu banke su koristile “kick the can down the road” pristup.

Banks' reluctance to recognize bad debts on their balance sheets is possibly influencing their decision - Sit and pray strategy

PONAŠANJE BANAKA

Promenjene okolnosti u odnosu na prvi period (ekonomska i finansijska kriza)

Poreski tretman otpisa

Unutrašnja organizacija banke

- Promena odgovornih lica – efekat zaborava

Razvoj tržišta

- Prodaja potraživanja
- Zahtevani diskont

HVALA NA PAŽNJI!

Zapisnike sa ročišta možete poslati na - bradulovic@ius.bg.ac.rs